

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee
sandra.sarav@mkm.ee

Teie 13.07.2025 10-1/2281-1

Meie 14.07.2025 nr 4/119

Arvamuse esitamine reaalajamajanduse visiooni uuendamise kohta

Lugupeetud Sandra Särav-Tammus!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust reaalajamajanduse visiooni uuendamise kohta. Oleme visiooniga tutvunud ning esitame järgnevalt Kaubanduskoja seisukohad:

1. Kaubanduskoda tunnustab visiooni eesmärki suurendada ettevõtluskeskkonna tõhusust, vähendada halduskoormust ja toetada andmepõhist äritegevust.
2. Visiooni lk 11 sätestab visiooni 3 plaanitavat tegevussuunda: 1) efektiivsed ja usaldusväärsed äriprotsessid tänu kvaliteetsetele andmetele; 2) lihtne, automatiseeritud ja väärtust loov aruandlus; 3) andmepõhised ja ajakohased äriotsused uudsete teenuste toel. Koda leiab, et visioon toetab üldjoontes õiget suunda, kuid tegevussuunad vajavad täpsemat prioriteerimist ja fookust. Oleme seisukohal, et visiooni keskmes peaks olema halduskoormuse vähendamine ettevõtjatele – eelkõige andmete esitamise ja aruandluse lihtsustamise kaudu. Samas tuleb rõhutada, et halduskoormuse vähendamine ei tohi kaasa tuua ettevõtetele täiendavat töökoormust ega kulusid, näiteks lisanduvaid andmeedastus- või liidestamiskohustusi. Muudatuste eesmärk peaks olema realselt ettevõtjate halduskoormuse vähendamine, mitte selle ümberjagamine.
3. Visiooni lk 13 kirjeldab täpsemalt visiooni tegevussuunda 2. Tegevussuuna eesmärk on luua tehniline võimekus automaatseks andmete edastuseks ettevõtjalt riigile. Andmed seotakse erinevate tehingute vahel, kohaldatakse automaatseid kontrollimehhanisme ning esitatakse teistele osapooltele. Andmed liiguvad automaatselt standardiseeritud kujul erinevate süsteemide vahel vastavalt tehingu või toimingu struktuurile, hõlmates eri sektoreid ja osapooli. Kuigi visioonis käsitletakse andmevahetuse automatiseerimist ettevõtete ja riigi vahel kui võimalust halduskoormuse vähendamiseks, tuleb arvestada, et probleem ei seisne üksnes andmete esitamise viisis, vaid ka selles, milliseid andmeid riik ettevõtelt küsib. Täna on mitmeid näiteid, kus ettevõtetele tuleb esitada andmeid, mida nad oma igapäevaseks tegevuseks ei kogu ega vaja ning mis ei ole nende infosüsteemides kättesaadavad. Sellisel juhul ei vähenda ka automatiseerimine koormust, vaid võib hoopis suurendada vajadust täiendavate IT-lahenduste, lisatöö või kulude järele.

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA

TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REGISTRIKOOD 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub üle 3500 ettevõtte, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

Seetõttu tuleb visiooni rakendamisel pöörata tähelepanu sellele, et andmekogumise ja -edastamise kohustused lähtuksid tegelikust ettevõtluspraktikast ja olemasolevatest andmevoogudest, mitte pelgalt riigi vajadustest.

4. Koda on seisukohal, et visioon ei arvesta piisavalt ettevõtete eripärade ning piirangutega. Visiooni dokumendis tuuakse küll välja, et mikro- ja väikeettevõtete digilahenduste kasutus on madal ning paljud neist ei kasuta äritarkvara ega digisüsteeme (visiooni lk 4), kuid sellest tulenevaid praktilisi väljakutseid ei ole visioonis piisavalt käsitletud.

Peame oluliseks, et reaalamajanduse visiooni lahenduste kasutamine oleks kõikidele ettevõtetele vabatahtlik. Need ettevõtted, kes näevad digitaliseerimises selget kasu, võtavad uued lahendused kasutusele ka ilma kohustuseta, ning positiivne kogemus võib innustada ka teisi.

Selleks, et soodustada väiksemate ettevõtete valmisolekut, peab riik toetama mõistlike eelduste loomist, näiteks lihtsate ja kasutajasõbralike tööriistade ning juhendmaterjalide pakkumisega, mis ei eelda spetsiifilisi IT-oskusi.

5. Peame oluliseks, et visioonis esitatud mõõdikud oleksid saavutatavad ja meetoodiliselt läbimõeldud. Näiteks on tegevussuuna 2 mõjumõõdikuks märgitud ettevõtjate halduskoormus (nool alla) 50% ning baastase puudub (visiooni lk 11). Samas ei ole selgitatud, kuidas seda mõõdetakse ning kui baastase puudub, siis puuduvad alused mille põhjal hiljem öelda, et toimunud on 50%-line vähenemine. Lisaks on näiteks tegevusuund 3 tegevusmõõdikute juures üldse numbrilised näitajad puudu (visiooni lk 15). Koda rõhutab, et visioonis seatud eesmärgid ja mõõdikud peavad olema saavutatavad, meetoodiliselt põhjendatud ja läbipaistvalt mõõdetavad koos selgete baastasemete ja mõõtmismetoodikaga.

6. Koda peab oluliseks, et visiooni elluviimist toetaks läbimõeldud teekaart, mis sisaldab lisaks sihttasemetele ka selgeid vahe-eesmärke ja konkreetseid tegevusi eesmärkide saavutamiseks. Kuigi visiooni lõpus on viidatud strateegilise tööplaani koostamisele ja perioodilisele uuendamisele (visioon lk 17), puudub dokumendis hetkel selge ülevaade sellest, milliseid tegevusi ja samme kavatakse konkreetsete eesmärkide täitmiseks ette võtta. Samuti ei ole esitatud tegevuste ajakava ega etapiviisilist edusammude hindamise mehhanismi. Eesmärkide (nt halduskoormuse vähendamine 50% võrra) saavutamine eeldab sihipärast tegevust, mis ei saa jääda ainult üldiste põhimõtete tasemele. Koda leiab, et lisaks mõõdikutele peaks visiooni lisana olema ka tegevusplan, milles on olulised vahe-eesmärgid, mis võimaldavad regulaarselt hinnata edenemist ja teha vajadusel korrekture. Lisaks konkreetne tegevuste kirjeldus, mis näitab, kuidas seatud sihid on kavas saavutada ning vastutavad osapooled ja ajaraamistik, mis loob läbipaistvuse ja usaldusväarsuse elluviimise protsessile. Selline lähenemine loob suurema selguse ja ettenähtavuse, võimaldades ettevõtjatel paremini mõista suundi, hinnata mõju ning kavandada oma tegevusi vastavalt.

7. Koda soovib juhtida tähelepanu, et visioonis on märgitud, et „turismisektoris toetavad isikutuvastuse ja makseandmete sujuv liikumine ettevõtete vahel paremat teenindust,

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

100

vähendades väikeste turismiettevõtete töökoormust ja suurendades turvalisust“ (visiooni lk 9). Samas oleme saanud tagasisidet, et majutusettevõtete seas on selle arenguvõimaluse suhtes olnud kriitikat, mis viitab, et pakutavad ideed ei pruugi täielikult vastata sektori tegelikele vajadustele ja ootustele. Sellest lähtuvalt soovime esile tõsta laiemat põhimõtet, et andmete reaajas liikumine ei tohi olla eesmärk omaette, vaid see peab looma tasakaalustatud ja reaalselt tajutavat väärtust nii ettevõtjatele kui ka teenuste lõppkasutajatele. Digilahenduste juurutamisel tuleb arvestada, et need ei tohi suurendada ettevõtete töökoormust ega kulusid, ei tohi kaasneda põhjendamatut sekkumist ettevõtlusvabadusse või andmekaitse, lahendused ei tohi muuta olemasolevaid äriprotsesse keerulisemaks või aeglasemaks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Ireen Tarto

Ireen.tarto@koda.ee; [+372 604 0072](tel:+3726040072)